

Briselē, 2021. gada 4. jūnijā
(OR. en)

9109/21

Starpiestāžu lieta:
2008/0140(CNS)

SOC 347
ANTIDISCRIM 65
MI 383
JAI 623
FREMP 143

ZIŅOJUMS

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Iepriekš. dok. Nr.:	9108/21
K-jas dok. Nr.:	11531/08 - COM(2008) 426 final
Temats:	Priekšlikums – Padomes Direktīva par vienlīdzīgas attieksmes principa īstenošanu neatkarīgi no reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas – progresa ziņojums

I. IEVADS

Komisija 2008. gada 2. jūlijā pieņēma priekšlikumu Padomes direktīvai, kuras mērķis ir paplašināt aizsardzību pret diskrimināciju reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas dēļ, attiecinot to arī uz jomām, kas nav saistītas ar nodarbinātību.

Papildinot šajā jomā spēkā esošos EK tiesību aktus ¹, ar ierosināto horizontālo vienlīdzīgas attieksmes direktīvu, tiktu aizliegta diskriminācija minēto iemeslu dēļ šādās jomās: sociālā aizsardzība, tostarp sociālais nodrošinājums un veselības aprūpe, izglītība un piekļuve precēm un pakalpojumiem, tostarp mājokļiem.

¹ Konkrēti, Padomes Direktīva 2000/43/EK, 2000/78/EK un 2004/113/EK.

Vairākums delegāciju principā pauda gandarījumu par priekšlikumu; daudzas delegācijas apstiprināja, ka priekšlikuma mērķis ir papildināt spēkā esošo tiesisko regulējumu, ar horizontālu pieeju pievēršoties visiem četriem diskriminācijas veidiem.

Lielākā daļa delegāciju apstiprināja, ka ir svarīgi veicināt vienlīdzīgu attieksmi kā kopēju vērtību Eiropas Savienībā. Vairākas delegācijas īpaši uzsvēra priekšlikuma nozīmīgumu saistībā ar ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām (*UNCRPD*). Tomēr dažas delegācijas labprātāk vēlētos vērienīgākus noteikumus attiecībā uz invaliditāti.

Uzsverot, cik svarīgi ir cīnīties pret diskrimināciju, dažas delegācijas iepriekš tomēr ir apšaubījušas vajadzību pēc Komisijas priekšlikuma, par kuru tās pauda uzskatu, ka ar to dažos jautājumos tiek ierobežota valstu kompetence un ka tas ir pretrunā ar subsidiaritātes un proporcionālītātes principu. Dažas delegācijas arī lūdza paskaidrojumus un pauda bažas, jo īpaši par juridiskās noteiktības trūkumu, kompetenču sadalījumu un priekšlikuma praktisko, finansiālo un tiesisko ietekmi.

Divas delegācijas uztur spēkā vispārējās atrunas par priekšlikumu kā tādu.

Šobrīd visas delegācijas uztur spēkā vispārējās izpētes atrunas par tekstu.

CZ un DK uztur spēkā parlamentāras izpētes atrunas. Atbalstot centienus panākt kompromisu, Komisija šajā posmā ir apstiprinājusi savu sākotnējo priekšlikumu un uztur spēkā izpētes atrunu par jebkādiem tā grozījumiem.

Eiropas Parlaments atzinumu pieņēma 2009. gada 2. oktobrī ² apspriežu procedūrā. Pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā 2009. gada 1. decembrī uz priekšlikumu tagad attiecas Līguma par Eiropas Savienības darbību 19. pants; tādējādi ir nepieciešama Padomes vienprātība pēc tam, kad ir saņemta Eiropas Parlamenta *piekrišana*.

² Skatīt dok. A6-0149/2009. Pašreizējais Parlamenta sasaukums par referenti iecēla *Alice Kuhnke* (SE/Zaļo un Eiropas Brīvās apvienības grupa).

II. PADOMES DARBS PORTUGĀLES PREZIDENTŪRAS LAIKĀ

Prezidentvalsts Portugāle nāca klajā ar visaptverošu kompromisa priekšlikumu, kuru 28. maijā izskatīja Sociālu jautājumu darba grupa. Prezidentvalsts redakcionālajos ierosinājumos ³ īpaša uzmanība pievērsta trim galvenajiem vēl neatrisinātajiem jautājumiem, proti: 1) *bažas par subsidiaritāti*, 2) *izmaksas, kas rodas, īstenojot noteikumus par invaliditāti*, un 3) *juridiskā noteiktība*.

Gaidot jaunā teksta turpmāku izskatīšanu, delegācijas pauda savas *sākotnējās reakcijas*. Lielākā daļa delegāciju pauda gandarījumu par prezidentvalsts redakcionālajiem ierosinājumiem un atbalstīja atkārtoto mēģinājumu pārvarēt ieilgušo strupceļu, risinot trīs galvenos jautājumus. Viena delegācija paziņoja, ka prezidentvalsts tekstā nav sekmīgi risinātas bažas saistībā ar subsidiaritāti, Direktīvas darbības jomu un ietekmi uz izmaksām. Vairākas delegācijas, vienlaikus apliecinot vēlmi strādāt pie kompromisa, brīdināja, ka nedrīkst nepamatoti samazināt Direktīvas mērķu vērienīgumu. Komisijas pārstāvis arī brīdināja par šādu teksta pavājināšanu, taču uzskatīja, ka prezidentvalsts redakcionālie ierosinājumi ir ļoti noderīgi kā pamats turpmākām diskusijām.

a) **Bažas par subsidiaritāti (2. panta 8. punkts, 3. pants, 4.a panta 2. punkts un 7. panta 1. punkts, un 11., 16., 17.b, 17.f un 17.ga apsvērumi)**

Prezidentvalsts savos redakcionālajos ierosinājumos ir centusies precizēt Direktīvas formulējumu, lai būtu pilnīgi skaidrs, ka tajā ir ievērotas visas valstu kompetences un ka tā neiejaucas jo īpaši valstu sociālās aizsardzības sistēmu, ģimenes tiesību un izglītības sistēmu struktūrā vai saturā. Komisijas pārstāvis uzsvēra, ka ierosinātā direktīva attiecas uz vienlīdzīgu attieksmi, jo īpaši attiecībā uz pieeju, un tā nevar reglamentēt valstu kompetencē esošus jautājumus.

³ Dok. 8549/21.

Darba grupa kopumā pauda gandarījumu par ierosinātajām izmaiņām tekstā. Tomēr viena delegācija pauda viedokli, ka jaunais formulējums nenodrošina subsidiaritātes principa ievērošanu, jo īpaši ģimenes un privātās dzīves jomā. Citas delegācijas uzsvēra, cik svarīgi ir rast pareizo līdzsvaru starp subsidiaritāti un nepieciešamību nodrošināt jēgpilnu aizsardzību pret diskrimināciju, izmantojot ES tiesību aktus. Dažas delegācijas arī uzskatīja, ka ir nepieciešams vēl vairāk precizēt mijiedarbību starp diskriminācijas aizliegumu un tādām tiesībām kā preses brīvība.

b) Īstenošanas izmaksas (4., 4.a un 4.b pants un 15. pants)

Prezidentvalsts savos redakcionālajos ierosinājumos ir racionalizējusi galvenos noteikumus par invaliditāti, apvienojot tos zem "saprātīgiem pielāgojumiem" un svītrojot atsevišķu pantu par "pieejamību", vienlaikus precizējot, ka noteikumi neskar Savienības tiesību aktus par pieejamību vai saprātīgiem pielāgojumiem attiecībā uz konkrētām precēm vai pakalpojumiem. Lai gan saskaņā ar vienlīdzīgas attieksmes principu saprātīgs pielāgojums joprojām ir skaidrs pienākums, tas saskaņā ar tekstu nedrīkst radīt nesamērīgu slogu. Turklāt prezidentvalsts ir ierosinājusi piešķirt dalībvalstīm tiesības ārkārtējos apstākļos vērsties pie Eiropas Komisijas ar pamatotu lūgumu uz laiku atbrīvot no prasības nodrošināt saprātīgus pielāgojumus. Šā ierosinājuma mērķis ir reaģēt uz delegāciju ilgstoši paustajām bažām par izmaksām, kas saistītas ar mājokļa un infrastruktūras pieejamības nodrošināšanu, un laiku, kas nepieciešams nepieciešamo izmaiņu veikšanai.

Lai gan darba grupa kopumā pauda gandarījumu par prezidentvalsts centieniem rast risinājumu, dažas delegācijas stingri apstiprināja, ka tekstā ir jā saglabā vērienīgi noteikumi par invaliditāti. Dažas delegācijas apšaubīja pieejamības noteikumu svītrošanu no teksta normatīvās daļas, kā arī ierosinātā pagaidu atbrīvojuma saderību ar *UNCRPD*, saskaņā ar kuru vienmēr ir jā nodrošina saprātīgi pielāgojumi, ja vien tie nerada nesamērīgu slogu. Tādēļ delegācijas uzskatīja, ka ir jā turpina plaši apsvērt jebkāds iespējams pagaidu atbrīvojuma mehānisms, tostarp tā pamatojums, īpašā kārtība, kas būtu jā piemēro, un kritēriji, kas būtu jā izpilda, pieprasot pagaidu atbrīvojumu.

c) **Juridiskā noteiktība (1. pants, 2. panta 2., 7. un 7.a punkts, 4.a panta 4. un 5. punkts un 12. panta 3. punkts, un 19.ca, 19.cb, 19.cc, 19.d un 20-aa apsvērumi)**

Prezidentvalsts savos redakcionālajos ierosinājumos centās uzlabot juridisko noteiktību, precizējot dažus jēdzienus vai svītrojot tos no teksta. Piemēram, ir precizēts multiplās diskriminācijas jēdziens, ieviešot jaunu formulējumu, kas apraksta un precizē iespējamo pamatojumu kombināciju saskaņā ar šo jēdzienu un tādējādi precīzāk atspoguļo apspriestās direktīvas specifisko darbības jomu. Ir svītrotas atsauces uz "diskrimināciju saistības dēļ", uz kuru jau attiecas EST judikatūra, un "diskrimināciju pieņēmuma dēļ".

Lai gan darba grupa atzinīgi novērtēja centienus uzlabot juridisko skaidrību, dažas delegācijas apšaubīja diskriminācijas saistības dēļ un diskriminācijas pieņēmuma dēļ svītrošanu tekstā. Tika ierosināts izpētīt citus risinājumus, tostarp iespējamo atsauces uz attiecīgo ES judikatūru iekļaušanu apsvērumos.

d) **Citi jautājumi**

Būs jāturpina apspriedes arī par vairākiem citiem jautājumiem. Tie ietver darbības jomas noteikšanu (tostarp subsidiaritāti sociālās aizsardzības kontekstā), noteikumus par iespējamo objektīvi pamatotu atšķirīgu attieksmi vecuma vai veselības stāvokļa dēļ un terminoloģiju, kas jāizmanto saistībā ar pozitīvu rīcību, tostarp "priekšrocības princips" vai "atšķirīga attieksme" un termins "aizsargātās grupas".

III. NOBEIGUMS

Portugāles prezidentūras laikā par apspriestajiem jautājumiem tika panākts jūtams progress. Lai gan lielākā daļa delegāciju kopumā atzinīgi novērtēja prezidentvalsts redakcionālos ierosinājumus, pirms Padomē var tikt panākta vajadzīgā vienprātība, ir vajadzīgs tehnisks darbs un turpmākas politiskās diskusijas.